

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 728

מסכת עירובין נ"ח - ס"ד ♦ שביעית ד', ב' - ד', ז'

בס"ד, כ"ה אייר תשע"ג

השבוע בגליון

- ♦ שכירת כל בתי העיר מן השלטונות
- ♦ שגרירויות וקונסוליות
- ♦ כיבוי נר הבדלה בין של שביעית

- ♦ מדוע בירושלים העתיקה לא עשו עירוב במקום המקדש?
- ♦ "עירוב" ו"שיתוף", מי בחר את השמות?
- ♦ איך עושים עירוב לכלל העיר?

דבר העורך

מכנסים לצדקה

אחד מטובי מגידי שיעור הדף היומי של "מאורות הדף היומי", חזר יום אחד משיעורו הלום הפתעה, כשחיוך רחב נסוך על פניו.

ידע ידעתי, סיפר, כי הדף היומי משפיע, חודר ומעצב את תודעתם ואישיותם של הלומדים, אך אני עצמי לא האמנתי כמה עמוק חודרים הדברים ומחלחלים, עד אשר אחד המשתתפים בשיעורי סיפר היום את המעשה הבא.

יהודי זה עדיין אינו שומר תורה ומצוות באופן מלא.

אפשר לומר, כי אלמלא היה הוא, או הוריו, עולה מארץ מכורתו לארץ ישראל, היה היום יהודי נאמן לה ולתורתו. אולם, כרבים אחרים אשר נותקו מן המסורת המפוארת עליה חונכו דורות ישרים, הוא גדל כ"מסורתי"; ריחות של יהדות, גם של תבשילי חג, המשמשים בעירבובייה במתכונת חובבנית המשבשת את המהות האמיתית.

שמעו של שיעור הדף היומי הגיע גם לאזניו, מאן שהוא שכנעו והוא החליט להצטרף.

דף נט/א אין מערבין את כולה

מדוע בירושלים העתיקה לא עשו עירוב במקום המקדש?

במשנתנו אנו לומדים על דין מיוחד בהלכות "שיתופי מבואות": "אין מערבין את כולה". בטרם נתייחס לגוף הדין הנלמד במשנתנו, נקדים בקצרה על "עירוב חצרות" ועל "שיתוף מבואות", אשר בפרקים הבאים נקדיש זמן רב ללימוד פרטים שונים בהלכות אלו.

יסודם של "עירוב חצרות" ושל "שיתוף מבואות" אחד הוא. כל מקום המוקף מחיצות כדין, הוא רשות היחיד, אפילו אם הוא משמש אנשים רבים. ברם, שלמה המלך ע"ה ובית דינו גזרו, כי חצר שפתחי בתים רבים פתוחים אליה, אין לטלטל מן הבתים אל החצר ולהיפך, כפי שמסביר הטור (או"ח סי' שס"ו): "מפני שהבתים הם רשויות המיוחדות לכל אחד, והחצר משותפת לכולם ודומה קצת לרשות הרבים, ואם היו מוציאים מהבתים לחצר, יאמרו שמותר להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים".

לפיכך, תיקן שלמה ובית דינו, כי רק לאחר שנעשה 'עירוב חצרות' אפשר לטלטל מן הבית אל החצר. עירוב חצרות נעשה על ידי הקניית פת לכל בני החצר והנחתו באחד הבתים שבחצר. בכך, ממשיך הטור: "רואים את כולם כדרים באותו בית, וכאילו כל החצר מיוחדת לאותו בית ואינו דומה לרשות הרבים".

"שיתוף מבואות" זהה ביסודו ל"עירוב חצרות". מדובר על מבוי המשמש כמבוי לחצרות רבות. גם כאן הוצאת חפצים מן החצר הפרטית אל המבוי הציבורי נראה כהוצאת חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים, ולפיכך נאסרה הוצאה מן החצר אל המבוי ולהיפך, עד לעשיית "שיתוף מבואות". "שיתוף מבואות" נעשה על ידי שכל בני החצרות משתתפים במאכל הניתן באחד החצרות.

"עירוב" ו"שיתוף", מי בחר את השמות? למען האמת, עירוב חצרות ושיתוף מבואות הם שני דינים זהים ביסודם, למעט הבדל עיקרי - עירוב חצרות נעשה בפת בלבד ושיתוף מבואות נעשה בכל דבר מאכל - אך האחד נקרא "עירוב חצרות" והשני "שיתוף מבואות", כדי להבדיל ביניהם, כך אפשר לומר "עירוב" ו"שיתוף", והכל יודעים במה המדובר (ערוך השולחן סי' שס"ו סעי' ו').

צעילוי נשמת

הר"ר **רפאל חוזינוב** ז"ל
ב"ר אשר ז"ל
ומרת מלכה ע"ה
נלב"ע כ"ז באייר תשס"ד
תנצב"ה

צעילוי נשמת

מרת **חנה פייגא גרוס** ע"ה
בת הר"ר יקותיאל יהודה נוימן זצ"ל
נלב"ע כ"ט באייר תשנ"ח
מרת **יוטא ביילא לוינגר** ע"ה
בת הר"ר צבי פרידמן זצ"ל נלב"ע כ"ט באייר תש"ן
תנצב"ה
הונצחה ע"י ר' שלום גרוס הי"ו ורעייתו
מרת פנינה פרל תחי' לבית לוינגר - פתח תקוה

צעילוי נשמת

מרת **רבקה הניה מרגלי** ע"ה
בת הר"ר מנחם קרמר ז"ל
נלב"ע כ"ז באייר תשע"ב
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הרב **בנימין דוד בלוטנר** ז"ל ב"ר יצחק אייזיק ז"ל
נלב"ע כ"ו באייר תשס"ה **תנצב"ה**
הונצח ע"י זוגתו החשובה מרת **קיילה** תחי'

נר ה'
נשמת
אדם

במשנתנו אנו לומדים שיש להגביל מעט את השימוש בשיתופי מבואות, שאין משתפים את כל מבואות העיר, אלא יותירו בית או חצר שאי אפשר לטלטל ממנו ליתר העיר. טעם התקנה כדי שלא ישתכח מבני העיר שהיתר הטלטול מותנה בשיתוף מבואות, כדי שלא יטעו לטלטל ולהוציא בכל מקום בלא לבדוק אם הדבר מותר.

איך עושים עירוב לכל העיר?: "ותמהו רבים, דלמה אין אנו נוהגין כן, ואנחנו מערבין הערים שלנו בלי שיור וזה נגד המשנה והגמרא וכל הפוסקים", כתב בעל ערוך השולחן (או"ח סי' שצ"ב) - מדוע אנו איננו מקפידים על כך?!

עיר מוקפת בצורת הפתח, מזכירה ליושביה את העירוב: בעל מגן אברהם כותב, כי סומכים על שיטת רש"י, שדברי המשנה נסובים על עיר שיש בה שש מאות אלף איש בלבד. ואילו הערוך השולחן (שם) מסביר, כי דברי המשנה מתייחסים לערים מוקפות חומה, אולם הערים שאינן מוקפות חומה הרי מקיפים אותן בצורות הפתח כדי לערבן, וכאשר צורת פתח אחת מתקלקלת מכריזים שאסור לטלטל. אין לך, איפוא, היכר גדול מזה, המזכיר לאנשים שיש לבדוק היטב בכל הוצאה, אם היא מותרת או אסורה.

אי עירוב מקום המקדש: סברתו המיוחדת של הערוך השולחן נוגעת לערים מוקפות חומה, שיש לשייר בהן מקום שלא יהא כלול ב"שיתוף מבואות". אכן, ספר עיר הקודש והמקדש (ח"ג פרק כ"ג אות ג') כותב, כי מנהג יושבי ירושלים העתיקה, המוקפת חומה, לשייר מקום מסויים בעירוב, ובשם זקני העיר שמע, כי נהגו לשייר את מקום המקדש. למקום זה אסור אמנם להכנס, אך איסור זה אינו כולל השלכת חפצים, ובאי הכללת מקום המקדש ב"שיתוף", נמנעת האפשרות להשליך לשם חפצים ביום השבת (וע"ש מה שדן אם אכן די בשיור מקום קדוש זה).

דף סא/ב הדר עם העכו"ם

שכירת כל בתי העיר מן השלטונות

בעשרות הדפים הבאים עלינו לטובה במסכת עירובין, פרוסות סוגיות העוסקות בדיני "עירוב חצרות".

הרבנים שבכל עיר ועיר, מופקדים על עריכת שני עירובים שונים זה מזה, כדי להתיר את הטלטול ברחבי העיר. העירוב הראשון הוא הקפת השטח בצורות הפתח, אם אינו מגודר ממילא בחומה וכדומה, כדי שיהפוך לרשות היחיד, אשר מותר לטלטל בתוכה, וממנה לרשות היחיד אחרת ולהיפך.

בכך אין די, יש גם לעשות עירוב חצרות ושיתוף מבואות, כתקנת שלמה המלך ע"ה ובית דינו אשר תקנו, כי כל רשות היחיד המשותפת למספר אנשים אסורה בטלטול, אלא אם כן נעשה בה עירוב חצרות ושיתוף מבואות, מפאת החשש, שמא אנשים יטעו ויחשבו כי היא רשות הרבים היא, ויסיקו כי מותר לטלטל ברשות הרבים, ממנה ואליה.

סוגייתנו עוסקת בחצר שנכרי או מומר [דינו של מומר כדין הנכרי] מתגורר באחד מן הבתים שבה. הגמרא מסיקה, כי מעיקר הדין אין צורך להתחשב בדירת הנכרי, ואי השתתפותו בעירוב החצרות אינה מונעת את חלותו, זאת, לעומת אי השתתפותו של יהודי מדרי החצר, המעכבת את חלות עירובי החצרות.

אף על פי כן הורו חכמים, כי נכרי המתגורר בחצר מונע מעירוב החצרות לחול, מפני שחז"ל ביקשו ליצור הפרדה בין היהודים לבין אומות העולם, כדי שלא ילמדו ממעשיהם. איסור הטלטול בחצר בשבת, ידרבן, איפוא, את היהודים לאתר מקום דיור חלופי. ברם, אמרו חכמים, אם שוכרים מן הנכרי את רשותו, אי השתתפותו בעירוב החצרות אינה מונעת עשיית עירוב. חכמים שיערו, כי בחלק מן המקרים הנכרי יחשוש משכירותו זו [ראה בגמרא סיבת חששו של הנכרי], ובסופו של דבר היהודי יגדר מן המקום.

זאת למודעי, כי בגמרא (להלן סד/א) מבואר, שאין צורך בשכירות מן הדייר עצמו, אלא אף מ"שכירו ומלקיטו" אפשר לשכור, הלא המה פועל ששכר הנכרי לעבודה, או פועל המלקט עמו בשדה. הללו, יש להם זכות להניח דבר-מה בבית מעבידם, ודי בשכירת זכות זו מהם. מאחר שתקנת השכירות אינה מעיקר דיני עירוב חצרות, אלא כדי להרחיקנו מן הנכרים, כאמור, הקלו חכמים בשכירות זו (רשב"א שם).

שכירת בתי התושבים משר העיר: הראשונים כתבו (ראה בית יוסף או"ח סי' שצ"א) לאור דברי גמרתנו, כי במקום שבו לשר העיר סמכות להשתמש בבתי התושבים בעת הצורך, כגון, שיש לו

הרקע שלו בענייני יהדות ובענייני הלכה, יכול להיות רחב יותר מכפי שהוא היום, אם נתבטא בעדינות. לפיכך, ככל שהעמקנו בסוגיות של מסכת עירובין, הייתי מביט לעברו פעמים רבות במהלך השיעור, ותוהה ביני לבין עצמי: "שכר עמל התורה יש לו, אך מה מן הלימוד נקלט אצלו, אלו חלקים הוא מבין ומפנים", שהרי מדובר בסוגיות לא פשוטות.

והנה, היום, באמצע השיעור, קם היהודי, ביקש את רשות הדיבור, כחכח בגרונו בהתרגשות ושח מעשה שאירע לו בשבת קודש.

יהודי זה נוהג לרוץ ריצת בוקר בכל יום, "בשביל הבריאות". לעת עתה, הוא אינו מדלג על נהגו זה גם ביום שבת קודש. וכך, מצא עצמו מיועדנו מניע נמרצות את כל אברי גופו בשוליו של כביש גהה - ז'בוטינסקי שבגוש דן.

"תוך כדי מהלך הריצה הרגשתי כי בכיסי שוכן דבר-מה מקרקש ומצלצל. כבוד הרב יודע, אני לא יכול להפסיק לרוץ. תוך כדי הריצה בדקתי ומצאתי לחרדתי העצומה, שבתוך כיס המכנסיים שלי יש מטבעות שנתתי לצדקה, ושכחתי בכיסי... אמא שלי, נוחה-עדן, אמרה לי, שכאשר יש לי מטבעות קטנים אתן אותם לצדקה, להרוויח גן-עדן, והנה, אני פה בכביש ז'בוטינסקי, יום שבת בבוקר עם צדקה בכיס.

מה אומר לך כבוד הרב, נחרדתי. זכרתי שלמדנו בשיעור עם הרב, שבמקום שאין עירוב אסור לטלטל! בגדים שלובשים - מותר, אבל חפצים - אסור. מצד שני לא הייתי מסוגל להשליך ממני והלאה כסף של צדקה. אוי לי ואוי לנשמת, צדקה?! לזרוק?! תוך כדי המחשבות שלי, כבוד הרב, אני עומד על המקום, אבל ממשיך לעשות ככה עם הרגליים, אתה יודע, אי אפשר להפסיק באמצע הריצה, וכך אני עומד על המקום בכביש ז'בוטינסקי, ורץ עם הרגליים לשום מקום. בכיס שלי כסף של צדקה. מצד אחד אין עירוב, מצד שני יש לי צדקה בכיס.

פתאום נזכרתי בעוד דבר שלמדנו בשיעור. הרב אמר שאיסור הטלטול הוא למרחק של ארבע אמות, אבל אם מטלטלים פחות מארבע אמות, זה בסדר. ואז, כבוד הרב, התחלתי לרוץ כמו תרנגולת. שתי פסיעות, עוצר. שתי פסיעות, עוצר. עד היום השכנים שלי לא מתאפקים ושואלים אותי, "דודו, מה קרה לך אז, נתפס לך השריר?!", אבל אני לא ענית להם, מה הם מבינים...

ככה קיפצתי הביתה, החלפתי מכנסיים, ואת מכנסי הריצה עם הכסף של הצדקה, הכל יחד, שמתי על קופת הצדקה... שלא תהיה בעיה...".

מי כעמך ישראל.

בעזרת ה', לא יארוך היום ויהודי זה יידע כי היה עליו להלך בתוך ד' אמות ותוך כדי כך להוציא את הכסף בשינוי. הוא גם יידע כי מטבעות של צדקה אפשר להמיר. הוא יוסיף לדעת כי אמנם מדין תורה איסור הטלטול הוא ארבע אמות, אך חכמים תקנו ואסרו טלטול גם של פחות מארבע אמות.

(אמנם, המוצא בכיסו חפץ יקר ערך וחושש להפסידו לאחר שהניחו בשינוי, התיירו חכמים להוליכו פחות פחות מד' אמות, היינו להניחו בכל פחות מד' אמות או לפחות לעמוד מעט כדי להפסיק בכל פחות מד' אמות - עיין פרטי הלכה זו בשמירת שבת כהלכתה פרק י"ח הערה נ"ב).

זאת, ועוד: היה עליו לעיין בהלכות "מוקצה", מה דינן של המכנסיים, ההפכו לבסיס לדבר האסור? (ראה שמירת שבת כהלכתה פרק כ' הערה ע"ב).

הוא גם יידע כי עליו ללכת לרב לשאול אם ריצת הבוקר בשבת מותרת (ראה משנה ברורה סימן ש"א ס"ק ז').

נכון, הוא יידע זאת בעתיד.

אבל עלינו לשים לב מה הוא יודע היום לעומת מה שידע לפני שנה! אז לבטח היה רץ בשמחה עם כסף הצדקה, שמח וטוב לב על שילוב הריצה המענגת שכסף של צדקה בכיסו.

היום הוא כבר יודע, עירוב, טלטול, ד' אמות.

הדף היומי

אינני בטוח שרבי מאיר שפירא זצ"ל חשב על יהודים מסוג זה בעת שעמד על בימת הכנסייה הגדולה של אגודת ישראל וחולל את מהפכת "הדף היומי". אך אין כל ספק, כי אם היה מעלה בדעתו, שיום יבוא והדף היומי יחלחל לכל רבדי העם על כל שכבותיו, לבטח היה מכריז פעמיים על "הדף היומי"...

רשות להושיב את אנשיו ואת כלי מלחמתו בעת מלחמה, אפשר לשכור ממנו את בתי התושבים. כלומר, הואיל ודי בשכירות כלשהי, אפשר לשכור ממנו את הזכות שיש לו בבתי התושבים. עם זאת, מדובר על שר שבסמכותו להכנס לבתי התושבים, לכל הפחות בעת מלחמה [ו"א שצריך שאף יהא בסמכותו לפתוח במלחמה, עיי' ביאור הלכה שם], ולא בשררה שאינה בלעדית ומותנית באישורים שונים, כבימינו, וכך פוסק השולחן ערוך (שם, סעי' א'). במקרה זה, אם אין שוכרים מכל נכרי את רשותו, אין עירוב חצרות חל.

שאלות חדשות התעוררו עם החקיקה המקובלת ברוב המדינות המתקונות, לפיה, בא כח השלטון אינו רשאי להכנס לביתו של אדם ללא צו שופט, ובוודאי שאינו רשאי להניח בו חפצים. עובדה זו גורמת לכך, שאין זה ברור כלל אם אכן קיים גוף ממלכתי המהווה תחליף ל"שר העיר" הישן והטוב.

אמנם קיימות מדינות שבהן תקף חוק המאפשר את הפקעת בתי העיר לצרכים מסויימים, אולם, גם הפקעה זו דינה כמכירה בתשלום, ואין הדבר מוכרע כי היא מועילה לענייננו, שהרי אנו תרים אחר רשות שימוש בביתו של התושב. קיימת אפשרות תיאורטית לשכור משלטונות העיר את הרחובות עצמם, מפני שלהם הסמכות לשנות, לסגור, לחסום ולפתוח לפי הצורך, ויתכן שדי בבעלות זו כדי שאפשר יהיה לשכרה מהם, וכך להתיר את הטלטול מחצרות שמתגוררים בהם יהודים בלבד אל הרחובות. אך אפשרות זו אינה ישימה כמעט, מפני שקיימות חצרות רבות הפתוחות לרחוב, ללא מחיצה ביניהן לבין הרחוב, ובמקרה זה, כפי שלמדנו לא פעם, שטח הפרוץ למקום האסור, נאסר בעצמו, ולפיכך, כשם שבחצר אסור לטלטל, מפני הנכרי המתגורר בה, כך גם ברחוב הפתוח אליה אסור לטלטל.

[**שגרירויות וקונסוליות:** ראוי לציין, כי השגרירויות והקונסוליות מהוות בעיה של ממש. על פי החוקים הבינלאומיים, החוק המקומי אינו תקף בשטחי השגרירויות והקונסוליות, ולמעשה שגרירות היא טריטוריה זרה. כל שלטון, אפוא, אינו תקף לגביהן, ואין כל דרך לשתפן בעירוב חצרות על ידי שכירת כל בתי העיר מן השלטון המרכזי, אלא חובה לבצע שכירות מול כל שגרירות באופן עצמאי].

הנה כי כן, במאמר זה התוודענו לסיבה נוספת, המתוספת לצרור הסיבות שפירטנו בהרחבה בגילוינו במהלך מסכת עירובין, למנהג אותם החוששים לטלטל בשבת קודש, על סמך עירובים כלליים.

ברוך ה', במקומות יישוב בהם מתגוררים יהודים בלבד, שומרי שבת, מתארגנים רבנים ופעילים להקמת עירוב כדת וכדין, ובכל שכונה אפשר לברר אם נעשה בה עירוב שכונתי.

מאמר על משנה מסדר זרעים הנלמדת עם הדף היומי

שביעית, פרק ד', משנה ז': מאימתי אוכלין פירות האילן בשביעית

כיבוי נר הבדלה בין של שביעית

אחדים ממנהגי ההבדלה הידועים ביותר כרוכים באיבוד מעט יין: שפיכת מעט יין על הארץ לפני ברכת בורא פרי הגפן לסימן טוב בתחילת השבוע, כיבוי נר הבדלה בין, והנחת מעט יין על העיניים לאחר ההבדלה, משום חיבוב מצווה (רמ"א, או"ח, סימן רצ"ו, סעיף א'). בליל הסדר נוהגים להטיף מן היין שבכוס בעת אמירת עשר המכות. האם כל המנהגים הללו מותרים בין של שביעית? מן הפסוק "וְהִיְתָה שֶׁבֶת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֵכֶלָה" (ויקרא, כה/ו), דרשו חז"ל כי פירות הקדושים בקדושת שביעית ניתנו רק לאכילה ואסור לקלקלם בידיים. ברם, במאמר שלפנינו נתוודע לדיון על מהותו של איסור זה ולתוצאות מעשיות הנובעות מצדדי הדיון.

הדיון הוא אם האיסור להפסיד פירות שביעית כולל גם כמות שהיא פחות משיעור, מאכלים פחות מכזית ומשקאות פחות מרביעית [עיקרו של דיון זה הוא לדעת החכם צבי, סימן פ"ו, שלא נאמר איסור "חצי שיעור" אלא באיסורי אכילה].

צדדי הדיון הם כדלקמן:

איסור הפסד פירות שביעית נלמד מן המלה "לאכלה", והואיל וכל איסורי אכילה שבתורה אינם אלא בשיעורי כזית ורביעית, שמא גם איסור הפסד הנלמד מ"לאכלה" אינו מתייחס לכמות פחותה מן השיעור. זאת, ועוד: מקור איסור הפסד פירות שביעית, הוא מ'לאכלה', שמשמעותו לכאורה שאין לעשות דבר המונע מפירות השביעית הקדושים את אפשרות האכילה והואיל ו'אכילה' היא בשיעור כזית ורביעית, הפסד של כמות פחותה מזו אינו אסור, כי לא הופסדה אפשרות 'אכילה'.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברם, כנגד שתי סברות אלו להתיר, ישנן סברות הפוכות השומטות את בסיס קודמותיהן:

החלק המופסד ראוי להצטרף ולהיאכל עם כמות גדולה יותר ואין להתייחס אליו כיחידה בפני עצמה, אלא כחלק מכמות גדולה המיועדת לאכילה. זאת, ועוד: אמנם האיסור להפסיד פירות שביעית נלמד מ"לאכלה", אך אין זה אלא אופן לדרשת האיסור מן הפסוק, ומניין שגדר האיסור הוא להפסיד פירות שביעית מאפשרות אכילה, יתכן שהוא איסור בפני עצמו לא לקלקל פירות שביעית, מחמת קדושה שיש בהם [או מכל טעם אחר].

הוכחה יפה לכך שהאיסור להפסיד פירות שביעית כולל גם כמות פחותה משיעור, מביא בעל מנחת חינוך (בסוף הספר, על המצוות שמנה הרמב"ן, מ"ע ג') מן המשנה (קידושין, נ"ב) שקידושי אשה בפירות שביעית חלים. הגמרא (שם נ"א) מביאה מכאן ראייה ששימוש בפירות שביעית לקידושין אינו כלול באיסור סחורה בפירות שביעית, הנלמד גם הוא מן המלה "לאכלה". אילו לא היו האיסורים הנלמדים מן המלה "לאכלה" כוללים כמות פחותה מן השיעור, כיצד מביאה הגמרא ראייה ממקרה זה? הרי יתכן שהוא קידש את האשה בכמות מאכל פחותה משיעור אך שווה פרוטה! אין זאת, אלא שכל האיסורים הנלמדים מ"לאכלה" כוללים גם כמות הפחותה משיעור.

[ראיה זו כוחה יפה לגבי הסברה הראשונה המוזכרת לעיל, אך על הסברה השנייה, שאיסור הפסד הוא משום מניעה לאכלם, כמובן שאין ראייה מאיסור סחורה].

להלכה כתב הגר"ח קנייבסקי שליט"א (דרך אמונה, הלכות שמיטה ויובל, פרק ה', ציון ההלכה ס"ק י"ט) שיש להזהר בכל הנ"ל שלא לעשותם ביין שביעית [וע"ש שהביא אף חידוש גדול יותר בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שאין למשוך מחבת בשמן של שביעית, כי תפקידו של השמן אינו אלא מניעת הידבקות המאכל המטוגן על המחבת ויש בכך הפסד השמן].

(ראה עוד: כרם ציון, שביעית, הלכות פסוקות, פרק י"ד; גאון צבי, אות א'; להגרצ"פ פראנק, ועוד שם פ"ח, סוף אות א': משנת חכמים בפתיחה כוללת, וכן דן לומר בספר מנחת חינוך, סוף הספר, מצוות שהוסיף הרמב"ן מ"ע ג, וכן מנחת חינוך מצוה שכ"ט, סוף אות י"ג; תורת הארץ פ"ח, ס"ק לב; שרידי אש ח"ב, סימן קט"ז, אות א'; פירות שביעית, פרק ט"ו, הערה כ"א).

לעילוי נשמת

מרת **שושנה רייזי בוקסבוים** ע"ה
ב"ר ברוך ורחל ז"ל נלב"ע א' בסיון תשס"ג
תנצב"ה

הונצחה ע"י אחותה **אלה ריף**
ומשפחתה שיחיו - פתח תקוה

לעילוי נשמת אבי מורי

ר' **משה יוסף בלוגרינד** ז"ל

ב"ר אברהם מרדכי ז"ל נלב"ע א' בסיון תשמ"ח

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידו ר' **חיים דוד בלוגרינד** ה"ן

פנינים

דף סא/א כלבא בלא מתא שבע שנין לא נבח [כלב שאינו בעיר אינו נובח שבע שנים]

מדוע באה גם האדמה במכת ערוב?

כה ביאר רבינו הגאון רבי יעקב מליסא זצ"ל בעל נתיבות המשפט את הפסוק האמור במכת ערוב: "הנני משליח בך את הערוב וגם האדמה אשר הם עליה".

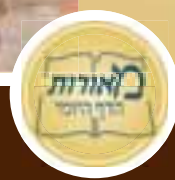
בלא האדמה יחושו בעלי החיים שלא במקומם ולא ינבחו, יטרפו ויהרגו כדבעי...

בס"ד

"מאורות השבת" מאחד את המשפחה

ממשימים להתענג בשבת
עם מאורות השבת כרך י"ד "מעגל השנה"
• חול המועד • ספירת העומר • יום-טוב • שבת • ראש הודש
• ימי בין הזמנים • ראש השנה • עשרת ימי תשובה • סוכה

ניתן להשיג במאורות הדף היומי בטלפון:
1-700-500-151

ובחגיגות המזבחות. הפצה ראשית יפה נוף

לתרומות והנצחות משה טרייטל טל: 03-5775307
מוקד ההזמנות: 1-700-500-151

משרד ראשי: רח' וגמון 1 (מול חתם סופר 5) ת.ד. 471 בני-ברק | טל: 03-5775333
פקס: 03-7601020 | דוא"ל: E-mail: meorot@meorot.co.il

מאורות הדף היומי

